

Teza: Przesłanki tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych

Dla zastosowania środka zapobiegawczego w postaci tymczasowego zawieszenia w czynnościach zawodowych radcy prawnego koniecznym jest, by przy znacznym prawdopodobieństwie popełnionych czynów w sprawie występowały także szczególne okoliczności. Do nich należy zaliczyć rodzaj zarzucanych czynów polegających na oszustwie i fałszerstwie dokumentów godzących w samą istotę zawodu radcy prawnego, który jest zawodem zaufania publicznego.

Sygn. akt WO 46/15

POSTANOWIENIE

Dnia 17 lutego 2016 r.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych w Warszawie w składzie:

Przewodniczący: SWSD Krzysztof Górecki /sprawozdawca/

Sędziowie: SWSD Jacek Klimowicz

SWSD Mariusz Łatkowski

Protokolant: Kamila Kamińska po rozpoznaniu na posiedzeniu sprawy r.pr. M. K. postanawia

uchylić postanowienie Okręgowego Sądu Dyscyplinarnego Okręgowej Izby Radców Prawnych w Poznaniu z dnia 19 listopada 2015 r. i sprawę przekazać do ponownego rozpoznania temu sądowi.

Uzasadnienie

Po ponownym rozpoznaniu wniosku o tymczasowe zawieszenie, Okręgowy Sąd Dyscyplinarny OIRP w Poznaniu wydał w dniu 19 listopada 2015 r. postanowienie o odmowie zawieszenia M. K. w czynnościach zawodowych radcy prawnego. Sąd dyscyplinarny I instancji w uzasadnieniu tego postanowienia zaznaczył, że zarzuty przedstawione w akcie oskarżenia przygotowanym i złożonym przez Prokuraturę Rejonową W. przeciwko M. K. są poważne, gdyż należą do nich popełnienie oszustwa i fałszowanie dokumentów. Z drugiej strony, z uwagi na represyjność wnioskowanego środka, decyzja o jego zastosowaniu powinna być poprzedzona wnikliwą i rozważną analizą dowodów. Z akt sprawy karnej wynikało zaś, że Sąd Okręgowy w W. stwierdził istotne braki postępowania przygotowawczego i nakazał prokuraturze ich usunięcie. W ocenie OSD, stawiało to pod znakiem zapytania słuszność zarzutów. Jak ustalił Sąd, do dnia wydania tego postanowienia, akt oskarżenia nie wpłynął ponownie do sądu powszechnego. Sąd I instancji stwierdził też, że wszystkie dowody, także te, które nakazał przeprowadzić Wyższy Sąd Dyscyplinarny, powinny być przeprowadzone w postępowaniu karnym. Dopiero całokształt materiału dowodowego pozwoli na podjęcie przez sąd dyscyplinarny decyzji w niniejszej sprawie. Na obecnym etapie orzekanie byłoby zaś przedwczesne. Sąd uznał, iż nawet zapoznanie się z aktami postępowania przygotowawczego, które nadal jest w toku, nie pozwoli na niebudzące wątpliwości uprawdopodobnienie popełnienia przez M. K. zarzucanych mu czynów. OSD podkreślił także, iż w postępowaniu dyscyplinarnym prowadzonym przez Zastępcę Rzecznika Dyscyplinarnego OIRP w Poznaniu nie zgromadzono dotąd żadnych dowodów, poza tymi, które zostały przedstawione jako uzasadniające tymczasowe zawieszenie w czynnościach. Radcy prawnemu nie przedstawiono też, jak dotąd, zarzutów w postępowaniu dyscyplinarnym. Wobec powyższego na obecnym etapie nie wystąpiły, zdaniem Sądu, szczególne okoliczności sprawy uzasadniające zastosowanie wnioskowanego środka zapobiegawczego.

Postanowienie to zostało zaskarżone przez wnioskodawcę - (...) W zażaleniu zarzucono Sądowi I instancji obrazę art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych poprzez błędne przyjęcie, iż w sprawie nie zachodzą szczególnie uzasadnione okoliczności

zastosowania tymczasowego zawieszenia w sytuacji, gdy M. K. zarzuca się popełnienie 31 czynów zabronionych mających ścisły związek z wykonywaniem czynności zawodowych, przy znacznej wartości szkody w majątku pokrzywdzonej spółki. W ocenie wnioskodawcy, okoliczności te w najwyższym stopniu uprawdopodobniają popełnienie poważnego przewinienia dyscyplinarnego popełnionego na szkodę własnego klienta, co stanowi szczególnie uzasadnioną okoliczność zastosowania instytucji tymczasowego zawieszenia.

W zażaleniu podkreślono różnice pomiędzy udowodnieniem a uprawdopodobnieniem danej okoliczności. Wskazano, że udowodnienie to taki stan rzeczy, w którym fakt przeciwny dowodzonemu wydaje się realnie niemożliwy lub nieprawdopodobny, zaś uprawdopodobnienie to stan, w którym fakt jest wysoce prawdopodobny i możliwy. Ten ostatni stan, zdaniem autora zażalenia, występuje w tej sprawie. Ponadto, do zastosowania tymczasowego zawieszenia konieczne jest, by charakter przewinienia był poważny a trudno nie uznać za taki fałszerstwa dokumentów i oszustwa na znaczną szkodę klienta radcy prawnego. W ocenie pokrzywdzonej spółki, wykładnia przesłanek tymczasowego zawieszenia dokonana przez OSD prowadziłaby do niemożliwości zastosowania tej instytucji. W zażaleniu podkreślono, że celem tego środka jest zapobieżenie działaniu radcy prawnego na szkodę obecnych i przyszłych klientów przez czas trwania postępowania dyscyplinarnego. Zwrócono uwagę również, iż wobec uzyskania przez radców prawnych uprawnień do obrony w sprawach karnych, nie do pogodzenia z fundamentami sprawiedliwego systemu prawnego jest, by radca prawny stojący pod zarzutami fałszerstwa dokumentów i oszustwa, mógł też bronić klientów w tego typu sprawach.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej izby Radców Prawnych w Warszawie ustalił i zważył, co następuje:

Zażalenie jest zasadne z uwagi na błędną ocenę przez Sąd I instancji przesłanek zawieszenia radcy prawnego w czynnościach zawodowych, określonych w art. 65² ust. 1 ustawy o radcach prawnych a także niewypełnienie zaleceń Wyższego Sądu Dyscyplinarnego zawartych w uzasadnieniu postanowieni a z dnia 22 lipca 2015 r.

Wbrew stanowisku OSD, podstawą zastosowania tej instytucji nie jest „niebudzące wątpliwości uprawdopodobnienie” popełnienia przewinienia dyscyplinarnego. Słusznie bowiem w zażaleniu podniesiono, że taka interpretacja czyni martwą instytucję zawieszenia w czynnościach. W przypadku, gdy popełnienie przewinienia nie budzi wątpliwości sądu dyscyplinarnego, właściwą reakcją jest orzeczenie kary dyscyplinarnej. Natomiast zawieszenie prewencyjne jest stosowane w toku postępowania karnego lub dyscyplinarnego, które, z istoty, może zakończyć się w różny sposób. Jednocześnie należy podzielić zdanie OSD o represyjności tymczasowego zawieszenia radcy prawnego w czynnościach zawodowych i związanych z tym konsekwencjach. W ocenie Wyższego Sądu Dyscyplinarnego, konieczne dla zastosowania środka zapobiegawczego objętego wnioskiem w tej sprawie jest zatem, by - przy znacznym prawdopodobieństwie popełnienia zarzucanych czynów - w sprawie występowały zarazem szczególne okoliczności. Do nich należy zaliczyć rodzaj zarzucanych czynów, którymi bez wątpienia są zarzucane radcy prawnemu M. K. działania polegające na oszustwie i fałszerstwie dokumentów, godzące w sama istotę zawodu radcy prawnego, którą stanowi zaufanie klienta. W tej sytuacji, konieczną do rozważenia przesłanką zawieszenia prewencyjnego jest wyłącznie ocena materiału dowodowego zgromadzonego w postępowaniu karnym lub dyscyplinarnym pod kątem znacznego prawdopodobieństwa popełnienia wskazanych czynów. Należy pamiętać przy tym, że, zgodnie z art. 67 ust. 1 ustawy o radcach prawnych, postępowanie dyscyplinarne toczy się niezależnie od postępowania karnego, zaś w oparciu o art. 73 tej ustawy członkowie sądów dyscyplinarnych podlegają jedynie przepisom prawa. Wyższy Sąd Dyscyplinarny w postanowieniu z dnia 22 lipca 2015 r. nakazał OSD szersze zbadanie okoliczności sprawy i dokonanie własnych ustaleń. Prezentowane w uzasadnieniu zaskarżonego postanowienia stanowisko Sądu I instancji, wskazujące na konieczność wstrzymania się z decyzjami procesowymi w tej sprawie do czasu zakończenia postępowania przygotowawczego prowadzonego przez prokuraturę, należy zatem uznać za pozbawione uzasadnionych podstaw. Rozpatrując sprawę po raz kolejny, Sąd I instancji winien zapoznać się z aktami postępowania prowadzonego przez Prokuraturę Rejonową W. i na podstawie dotychczas zgromadzonych tam dowodów podjąć decyzję w przedmiocie wniosku o zawieszenie radcy prawnego M. K. w czynnościach zawodowych.

Wyższy Sąd Dyscyplinarny Krajowej Izby Radców Prawnych zwraca też uwagę, iż - pomimo formalnego wszczęcia dochodzenia w dniu 27 stycznia 2015 r. - w sprawie dyscyplinarnej przeciwko radcy prawnemu M. K. nie zostały podjęte dalsze czynności.

Mając na uwadze powyższe, orzeczono, jak w sentencji.